

EUROOPA KOMISJON

Brüssel, 3.7.2012
COM(2012) 352 final

2012/0169 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

investeeringustoodete põhiteabe dokumentide kohta

(EMPs kohaldatav tekst)

{SWD(2012) 187 final}

{SWD(2012) 188 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

Ettepaneku eesmärk on suurendada investeerimisturu läbipaistvust jaeinvestorite jaoks.

Jaeinvesteeringustooted, sealhulgas investeerimisfondid, struktureeritud jaetooted ja investeerimiseks kasutatavad teatavad kindlustuslepingud, on väga olulised, et täita ELi kodanike vajadust toodete järele, mille abil koguda sääste ja investeeringuid, ning need toetavad ka tõhusaid kapitaliturge, mis aitavad rahastada ELi majanduskasvu.

Paraku aga ei ole jaeinvestoritele investeerimistoodete kohta kättesaadav sama teave, mis on kättesaadav ettevõtjatele, kes selliseid tooteid välja töötavad ning neid investoritele müüvad. Seepärast ei ole jaeinvestoritel häid võimalusi oma huvide kaitsmiseks. Tihti pakutakse investoritele võimalike investeeringute kohta segadusseajavat ja liiga keerukat teavet, mis teeb riskide ja toodete maksumuse hindamise ja võrdlemise raskeks. See vähendab investeerimisturgude tõhusust ning tõstab investorite jaoks hindu. See aitab ka otseselt kaasa sellele, et jaeinvestorid ostavad ebasobivaid tooteid, mis kahjustab kõnealuste investorite huve kas ootamatute kulude või kahjudega, kasutamata jäänud võimalustega või kõige halvemal juhul eluaegsete säästude kaotusega, mis mõjutab drastiliselt inimese ja tema pere heaolu.

Praegu avaldatav teave sõltub pigem toote õiguslikust vormist kui selle majanduslikust olemusest või riskidest, mis toode jaeinvestorite jaoks kaasa toob. Teabe võrreldavus, mõistetavus ja esitusviis varieeruvad, mistõttu keskmisel investoril võib olla raske tooteid omavahel võrrelda. Tegelikult keskendutakse tooteteabe avaldamisel sageli pigem toote koostaja õiguslike riskide vähendamisele kui potentsiaalsetele klientidele toote kohta tõhusa, avameelse ja tasakaalustatud teabe jagamisele sellisel kujul, et klient saaks sellest aru ja kasutaks seda. Teabematerjal, mis ei ole mõeldud reklaamiks, on tavaliselt liiga pikk ning selles ei rõhutata piisavalt põhipunkte ja põhiteavet.

Kõnealuste küsimuste käsitlemise vajalikkus on ilmnunud eriti selgelt finantskriisi käigus. Jaeinvestorid on kaotanud raha investeeringutelt, mis olid seotud nende jaoks läbipaistmatute ja mõistetamatute riskidega. Lisaks müüakse jaeinvesteeringustooteid, sealhulgas struktureeritud jaetooteid või investeerimiseks mõeldud kindlustuslepinguid, tihti jaeinvestoritele lihttoodete, näiteks hoiukontode asemel, ehkki jaeinvestorid ei tarvitse aru saada toodete erinevusest. Investorite usaldus on järsult vähenenud: hiljuti ELis läbi viidud tarbijauuring näitas, et finantsteenuseid usaldatakse vähem kui mis tahes muid finantssektoreid.

Usaldusväarsuse kindel taastamine on väga oluline. Selleks on möödapääsmatult vajalik parandada läbipaistvust käsitlevaid sätteid, nii et need võtaksid arvesse jaeinvestorite huve ja vajadusi.

EL on juba astunud uuenduslikke samme eurofondide investorile esitatava põhiteabe (*key investor information document* – KIID) väljatöötamisega. Kõnealuse dokumendi koostamisel lähtuti uudsest meetodist – teabe avaldamisviise testisid jaeinvestorid ise, et avaldatavat teavet võimalikult palju lühendada ja optimeerida, keskenduda olulisele ning tagada, et avaldatav teave on keskmise jaeinvestori jaoks arusaadav.

Eurofondide kohta avaldatavat teavet on seega küll juba parandatud, kuid muude jaeinvesteeringustoodete puhul pole seda tehtud. Sellist lähenemisviisi tuleb laiendada kõigile kõnealustele toodetele: Euroopa jaeinvestorid peaksid alati saama lühidat, võrreldavat ja standardset teavet, mida käesolevas seletuskirjas nimetatakse põhiteabedokumendiks (*key information document* – KID), olenemata tootest, millesse nad kavatsevad investeerida.

Käesolev ettepanek hakata kogu ELis kohaldama ühtset põhiteabedokumenti on kasvanud välja 2007. aasta mais kokku tulnud majandus- ja rahandusküsimuste nõukogu soovist, et Euroopa Komisjon uuriks eri liiki jaeinvesteeringustoodete suhtes kohaldatavate ELi õigusaktide sidusust.

Töö esimene etapp lõppes 2009. aasta aprillis, kui komisjon võttis vastu teatise jaeinvestoritele suunatud kombineeritud investeeringustoodete kohta. Komisjon jõudis kõnealuses teatises järeldusele, et jätkusuutliku ja rahuldava reguleeriva keskkonna jaeinvesteeringustoodete müügile ja nende kohta teabe avaldamisele saab luua ainult õigusaktide muutmisega Euroopa tasandil, kuna tõhusate eeskirjade puudumine Euroopa tasandil põhjustab sektoritevahelist ebahühtlust. Teatises toodi välja kaks peamist töövaldkonda: müügieeskirjad ja tooteid käsitleva teabe avaldamise eeskirjad. Käesolev ettepanek põhineb tooteteabega seotud töö.

Ettepanek esitatakse määrusena, mida hiljem toetatakse üksikasjalike delegeeritud õigusaktidega / rakendusaktidega. Käesoleva määrusega kehtestatakse üldpõhimõtted lähenemisviisi ja sisu kohta. Kavandatavate delegeeritud õigusaktidega / rakendusaktidega muudetakse määrusega ette nähtud teabe esitusviis võimalikult standardseks, kuid kohandatakse seda vajaduse korral muude jaeinvesteeringustoodete erijoontega ja nende erinevate riskiprofiilidega, et jaeinvestorid saaksid alati vajaliku põhiteabe, mille alusel teha teadlikke otsuseid. Kõnealused üksikasjalikud meetmed moodustavad koos kavandatava määrusega paketi. Need mõjutavad põhiteabedokumendi kasutuselevõttuga seotud üldisi kulusid ning seepärast korraldatakse üksikasjalike meetmete valikuvõimaluste suhtes eraldi põhjalik mõjuhinnang.

Käesolev ettepanek on osa üldisemast seadusandlikust paketist, mille eesmärk on taastada tarbijate usaldus finantsturgude vastu. Paketil on veel kaks osa. Esiteks vaadatakse põhjalikult läbi kindlustusvahenduse direktiiv 2002/92/EÜ, et tagada kindlustustooteid ostvatele klientidele tõhus kaitse. Paketi kolmanda osa eesmärk on tugevdada eurofondide deponooriumi funktsiooni, kuna see on investoritele eurofondide direktiiviga ette nähtud kaitse tagamisel võtmetähtsusega. Tõhusa kaitse jätkumiseks tehakse ettepanek direktiivi 2009/65/EÜ sihipäraseks muutmiseks.

Käesolevas määruses kavandatavad, tooteteabe avalikustamisega seotud meetmed täiendavad eelkõige investeeringustoodete müügi ja müügiteenustega seotud meetmeid investorite kaitseks. Struktureeritud hoiuste müüki käsitletakse ettepanekus võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv finantsinstrumentide turgude kohta, millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2004/39/EÜ¹. Investeeringustoodete müügieeskirjade parandamist käsitletakse kindlustusvahenduse direktiivi läbivaatamise käigus.

2. HUVITATUD ISIKUTEGA KONSULTEERIMISE TULEMUSED JA MÕJU HINDAMINE

Algatus põhineb põhjalikul dialoogil ja konsulteerimisel kõigi huvitatud sidusrühmadega.

¹ KOM(2011) 656 (lõplik).

Konsulterimine on toimunud kahes etapis: esimene etapp järgnes nõukogu esitatud soovile ning eelnes komisjoni teatise avaldamisele 2009. aastal. Töö hõlmas 2007. aasta oktoobris tehtud kirjalikku üleskutset arvamuste esitamiseks, 2008. aasta märtsis koostatud tagasisidet, 2008. aasta mais sektori esindajatega läbi viidud tehnilist seminari ning 2008. aasta juulis toimunud kõrgetasemelist avalikku arutelu. Konsulterimise teises etapis, mis järgnes teatisele, keskenduti pigem teabe avalikustamise konkreetsetele elementidele. 2009. aasta oktoobris toimus veel üks tehniline seminar ja 2009. aasta detsembris avaldati ülevaade tehtud tööst.

Kõnealuse tööga paralleelselt tegid koostööd kolm riiklike järelevalveasutuste 3. tasandi komiteed (Euroopa Pangandusjärelevalve Komitee e CEBS, Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve Komitee e CEIOPS ja Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve Komitee e CESR), et kujundada välja oma seisukohad antud küsimustes. Esimeseks väljundiks oli kolme sektoriaruande ühine esitamine komisjonile 18. novembril 2009. Kuna kõnealune töö hõlmab mitut sektorit, loodi 2009. aastal kombineeritud jaeinvesteeringustoodete ühine 3. tasandi rakkerühm, mis aasta hiljem esitas komisjonile oma lõpparuande.

2010. aasta novembris algatas komisjon üldsusega konsulterimise konkreetsete valikuvõimaluste üle. Komisjonile esitati ligikaudu 140 arvamust, mis on avaldatud komisjoni veebilehel. Konsulterimise käigus saadud vastused näitasid, et sektor, tarbijad ja liikmesriikide sidusrühmad toetavad algatust ja kavandatavat üldist lähenemisviisi. Eriarvamusi esines peamiselt seoses kõnealuse korra reguleerimisala kindlaksmääramisega ning sellega, mil määral saab eurofondide põhiteabe esitamise süsteemi kopeerida teiste jaeinvesteeringute puhul.

Kõnealuseid konsultatsioone toetavad arutelud tarbijate esindajatega (FIN-USE, finantsteenuste tarbijarühm ja finantsteenuste kasutajarühm), reguleerivate asutustega (finantsteenuste komitee, Euroopa väärtpaberikomitee, Euroopa kindlustus- ja ametipensionikomitee) ja sektori esindajatega.

Ettepanek lähtub kolme 3. tasandi komitee (CEBS, CEIOPS ja CESR²) tööst; Arvamustest, mida avaldati konsultatsioonidel, seminaridel ja kohtumistel sidusrühmadega ning samuti eurofondide jaoks välja töötatud investoritele esitatava põhiteabe korruga saadud kogemustest.

Kooskõlas parema õigusloome poliitikaga hindas komisjon poliitikavalikute mõju. Poliitikavalikud olid seotud uue korra reguleerimisalaga, standardimise tasemega, avalikustamise eest vastutavate isikutega ning jaeinvestorite tõhusa teavitamise tagamisega. Mõju hindamist toetasid mitu uuringut, sealhulgas uuenduslik uuring, mis keskendus jaeinvestorite käitumise põhjustele.

Mõju hindamise aruande kavandi vaatas läbi mõju hindamise komitee ning seda täiendati komitee 15. aprilli 2011. aasta positiivse arvamuse kohaselt. Muude täienduste hulgas selgitati täpsemalt seoseid ettepaneku ja investorite kaitsmiseks võetavate muude meetmete, sealhulgas müügitavadega seotud meetmete vahel, kirjeldati selgemalt konkreetseid tooteid ja üksusi, mida ettepanek mõjutab, täpsustati ettepanekute võimalikke seoseid muude liidu õiguse valdkondadega, analüüsiti sügavamalt ja põhjalikumalt valikuvõimalusi ning kohandati kulude ja tulude hinnanguid, võttes arvesse juba tehtud tööd eurofondidega. Lisaks analüüsiti

² CEBS, CEIOPS ja CESR on vastavalt EBA, EIOPA ja ESMA eelkäijad.

põhjalikumalt teisi investorite otsuse tegemiseks olulisi tegureid, et rõhutada selgemalt asjaolu, et teabe avalikustamine investoritele on ainult üks selline tegur ning et müügipraktikas on investorite valikute määramisel või mõjutamisel tihti otsustava tähtsusega nõustajate või müüjate roll.

3. ETTEPANEKU ÕIGUSLIK KÜLG

3.1. Õiguslik alus

Ettepanek põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklil 114. Sellega kehtestatakse ühtsed eeskirjad investeerimistooteid käsitleva teabe avalikustamiseks jaeinvestoritele. Ettepaneku eesmärk on tagada, et jaeinvestorid saavad aru jaeinvesteerimistoodete põhiomadustest ja nendega seotud riskidest ning suudavad eri toodete omadusi võrrelda. Samuti on eesmärk tagada investeerimistoodete koostajatele ning müüjatele võrdsed tingimused. Niisiis püütakse ettepanekuga luua ühtsed tingimused investoritele investeerimistoodete kohta lühidokumendi abil teabe andmiseks ning ühtlustada teabe esitamise viisi. Ettepanekuga ühtlustatakse seega kõigi jaeinvesteerimistoodete turgude osaliste, toodete koostajate, müüjate ja investorite tegevust seoses investeerimistoodete kohta avalikustatava teabega.

Investeerimistooteid pakkuvate sektorites erinevate eeskirjade kehtestamisega ning riigisisese reguleerimisega selles valdkonnas luuakse eri toodetele ja turustuskanalitele ebavõrdsed võimalused ning täiendavad tõkked finantsteenuste ja -toodete ühtsele turule. Liikmesriigid on juba võtnud erinevaid ja kooskõlastamata meetmeid investorite kaitseks esinevate puuduste kõrvaldamiseks ning selline areng tõenäoliselt jätkuks. Jaeinvesteerimistoodete piiriülene kaubandus on kasvamas, kuid riigiti erinevad lähenemisviisid toovad kaasa erinevused investorite kaitse tasemes, suuremad kulud ja ebakindluse toodete koostajate ja turustajate jaoks, mis takistab jaeinvesteerimistoodete turu edasist piiriülest arengut. Selliseks arenguks on vaja, et eri liiki tooteid saaks kogu liidus hõlpsasti omavahel võrrelda. Investoritele teabe avaldamise erinevad standardid teevad sellised võrdlused väga keeruliseks. Erinevad eeskirjad takistavad põhivabaduste kasutamist ning mõjutavad seega otseselt siseturu toimimist. Eurofondidega saadud kogemused näitavad ka seda, et riikide eri lähenemisviisid teabe avalikustamisele võivad märkimisväärselt moonutada konkurentsi. Järelikult on sobiv õiguslik alus ELi toimimise lepingu artikkel 114.

Käesoleva ettepaneku eesmärkide täitmiseks peetakse sobivaks ja vajalikuks määruse vormi. Meetmes käsitletakse üksnes jaeinvestoritele avalikustatavat teavet. See ei ole seotud toodete koostajate, investeerimistoodete müüjate või investorite muude õiguste või kohustustega, mille puhul sobiv õiguslik vorm võib olla direktiiv. Kogemused on näidanud, et kui eesmärk on avaldada standardteavet, mis võimaldaks investoritel eri investeerimistooteid võrrelda, saab seda saavutada ainult vahetult kohaldatavate sätetega, mis ei nõua liikmesriikidelt täiendavate rakendusmeetmete võtmist. Kui nõuded avaldatava teabe sisu ja vormi kohta direktiivi ülevõtmise tulemusena liikmesriigiti erineksid, looks see turuosalistele ebavõrdsed tingimused ning investorite ebaühtlase kaitse. Käesoleva määrusega tuleb kehtestada eraõiguslike isikute suhtes otsesed kohustused seoses teabe ettevalmistamise ja esitamisega ning kõnealuste kohustuste ulatus ei tohiks sõltuda riigisisestest rakendusmeetmetest.

3.2. Subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõte

Vastavalt subsidiaarsuse põhimõttele, mis on sätestatud Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõikes 3, tuleb ELi tasandil võtta meetmeid ainult juhul, kui liikmesriigid ei suuda ettepaneku

eesmärke täielikult saavutada ning seepärast saab kõnealuseid eesmärke kavandatud meetmete ulatuse või mõju tõttu paremini saavutada ELi tasandil.

Käesoleva ettepaneku eesmärke – tagada ühtsete läbipaistvuseeskirjade kehtestamisega kogu ELis investeerimistoodete koostajatele ja müüjatele võrdsed tingimused ning investorite kaitse ühtlane tase – ei saa saavutada liikmesriikide tasandil võetavate meetmetega. Riigisisene lähenemisviis võib küll soodsalt mõjutada investorite kaitset vastavas liikmesriigis, kuid riigisisene lähenemisviis piirdub paratamatult asjaomase riigi territooriumiga. Pealegi kaasneb sellega risk, et investoritele avalikustatakse erinevat teavet. Riigisisese lähenemisviisiga ei saa luua kogu ELi investeerimistoodete koostajatele ja müüjatele võrdseid tingimusi investoritele teabe avaldamisel ning tagada investorite kaitse võrdset taset. Seepärast on vaja võtta meetmeid Euroopa tasandil.

Kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega (Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõige 4) on algatuse eesmärkide saavutamiseks vajalik ja asjakohane kehtestada põhimõtted seoses jaeinvesteerimistoodete kohta avaldatava teabe sisu ja vormiga ning eeskirjad sellise teabe koostamiseks ja jaeinvestoritele esitamiseks. Selliseid nõudeid tuleb täiendada 2. tasandil, et saavutada meetmete vajalik ühtsus ning hõlbustada eri sektoritest pärit investeerimistoodete võrdlemist.

3.3. Vastavus Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklitele 290 ja 291

Alates 1. jaanuarist 2011 kohaldatakse määrusi, millega asutatakse kolm Euroopa järelevalveasutust, EBA, EIOPA ja ESMA³. Sellega seoses soovib komisjon tuletada meelde ELi toimimise lepingu artiklit 290 ja 291 käsitlevaid seisukohti, mida ta väljendas kõnealuste määruste vastuvõtmise puhul 23. septembril 2009: „Seoses regulatiivsete standardite vastuvõtmisega rõhutab komisjon finantsteenuste sektori ainulaadset iseloomu, mis tuleneb Lamfalussy struktuurist ja mida on tunnustatud selgelt ELi toimimise lepingule lisatud deklaratsioonis nr 39. Siiski on komisjonil tõsiseid kahtlusi, kas tema rollile seatud piirangud delegeeritud õigusaktide ja rakendusmeetmete vastuvõtmisel on kooskõlas ELi toimimise lepingu artiklitega 290 ja 291.”

3.4. Ettepaneku üksikasjalik selgitus

3.4.1. Investeerimistooted, mille kohta tuleb jaeinvestoritele esitada põhiteabedokument

Investeerimistooted võivad esineda erinevas õiguslikus vormis, nii et sama investeerimisvõimalust pakutakse eri finantssektorites. Nii saab jätta mulje, et tegemist on täiesti erinevate toodetega, isegi kui need põhinevad sarnastel majanduslikel eesmärkidel (nt fond, hoius ja investeerimisriskiga kindlustusleping võivad näida väga erinevad, kuid neid võib kasutada sama investeerimiseesmärgi elluviimiseks). Kõik sellised tooted püüavad täita investorite suhteliselt lihtsat vajadust: akumulierida kapitali, tagades riskivabast tulumäärast suuremat tulu. Ehkki selliseid tooteid on erinevaid – mõned ühendavad kapitali akumulierimise võimaluse kapitaligarantiiga, teised mitte; mõned ühendavad investeerimisvõimalust muude võimalustega (näiteks elukindlustus) – müüakse neid kõiki jaeinvestoritele, kes on võtnud ühendust finantsvahendajate või toodete koostajatega sooviga osta kapitali akumulierimist võimaldavaid tooteid.

³ Määrus (EL) nr 1093/2010, määrus (EL) nr 1094/2010 ja määrus (EL) nr 1095/2010; ELT L 331, 15.12.2010, lk 12.

Selliste investeerimistoodetega kaasnevad investoritele riskid, mis on seotud varade turuväärtuse või varadelt tehtavate väljamaksete kõikumisega. Ent siin ei ole tegemist otsese riskiga, mille investor võtab näiteks juhul, kui ta ise ostab teatavaid varasid. Sellised tooted ja nende koostajad on investori ja turgude vahel vahendajaks varade kombineerimisega või muude mehhanismidega, mis erinevad otsesest valdamisest. Sellised mehhanismid hõlmavad selliseid meetodeid nagu mitme investori kapitali ühendamine ühiseks investeerimiseks või riskijuhtimine tuletisinstrumentide kasutamiseks. Sellised meetodid võivad suurendada toote keerukust, kulukust ja läbipaistmatust. Samas võimaldavad need riski hajutamist ja muid eeliseid, mida investor üksi tegutsedes ei saaks kasutada. Need võimaldavad tavainvestoril tõhusamalt investeerimisturgudel osaleda, aitavad kapitaliturge sügavamaks muuta ning pakuvad investoritele paremaid võimalusi investeerimisriskide hajutamiseks. Kõigi selliste toodete hõlmamiseks osutatakse käesolevas määruses esitatud investeerimistoodete määratluses otseselt toodete „kombineeritud” vormile. Komisjoni 2009. aasta aprilli teatises osutati konkreetset *kombineeritud* ja investeerimistoodetele (*packaged retail investment products* e *PRIPs*). Konsultatsioonide tulemusena keskendutakse ka käesolevas määruses kombineeritud investeeringutele, viidates vara kaudsele valdamisele.

Selline määratlus hõlmaks kapitaligarantiiga tooteid ning selliseid tooteid, mille puhul lisaks kapitalile on garanteeritud ka tuluosa; nii kinniseid kui ka avatud investeerimisfonde, sealhulgas eurofonde; kõiki struktureeritud tooteid vormist olenemata (need võivad olla kombineeritud näiteks kindlustuslepingute, fondide, väärtpaberite või pangatoodetena), kindlustustoodeteid, mille tagasiostuväärtus määratakse kindlaks kaudselt kindlustusandja investeeringute tulususe või isegi kindlustusandja enda kasumlikkuse alusel, ning tuletisinstrumente. Mõnda neist toodetest võib kasutada individuaalsete jaepensionitoodetena, st kogumisvahendina pensioniplaneerimise eesmärgil.

Sellise määratluse korral ei kuulu käesoleva määruse reguleerimisalasse järgmised tooted:

- tooted, mille täpne tulumäär on eelnevalt kogu toote kasutusajaks kindlaks määratud, kuna sel juhul ei sõltu makstav summa muude varade väärtuse kõikumisest (puudub investeerimisrisk);

- lihtsad aktsiad ja võlakirjad, kui need ei hõlma muud mehhanismi peale asjaomaste varade otsese valdamise;

- „struktureerimata” hoiused, st hoiused, mis sõltuvad intressimäärast nagu EURIBOR või LIBOR;

kindlustustooted, mis pakuvad ainult kindlustushüvitisi, nagu näiteks üksnes kaitset pakuvad kindlustustooted või kahjukindlustustooted, mis ei anna õigust ühe või mitme alusvara või alusväärtuse kõikumisest sõltuvale tagasiostuväärtusele;

- tööandjapensioni skeemid direktiivi 2003/41/EÜ või direktiivi 2009/138/EÜ tähenduses;

- pensionitooted, mille puhul siseriikliku õiguse kohaselt nõutakse töandja rahalist osalust ning töandja ei saa pensionitoote pakkujat valida.

Väljamaksete tegemise mehhanismid ei ole reguleerimisala kindlaksmääramisel olulised: siia kuuluvad nii pidevalt tulu andvad tooted kui ka tooted, mille tähtpäeva saabudes tehakse üksainus väljamakse, ja mõnel muul korral põhinevad tooted, kui need vastavad üldisele määratlusele.

Määratluses ei sisaldu ühtki viidet sellele, et toode on mõeldud kasutamiseks jaeinvesteeringistootena, isegi kui paljud investeeringistooted on kavandatud jaeklientide silmas pidades. See tuleneb asjaolust, et toodet saab jaetootena määratleda alles müügikohas, kui turustaja müüb teatava investeeringistootet jaekliendile või nõustab klienti sellise toote suhtes. Toodet käsitleva teabe avaldamine on vajalik siiski alati, kui mõnd määruse reguleerimisalasse kuuluvat toodet kavatakse müüa jaeinvestoritele.

3.4.2. Vastutus põhiteabedokumendi esitamise eest – artikkel 5

Käesoleva ettepanekuga vastutab põhiteabedokumendi ettevalmistamise eest investeeringistootet koostaja käesoleva määruse tähenduses: selle all mõistetakse nii isikut, kes on investeeringistootet loonud, kui ka isikut, kes on olemasoleva investeeringistootet riski- või kulustruktuuri oluliselt muutnud. (Ka muid tooteid kombineeriv üksus oleks toote koostaja). Käesoleva määratlusega oleks hõlmatud ka olukord, mille puhul teatava finantstootet esialgsel koostajal ei ole kontrolli lõpptootet üle. Mitte iga esialgses tootes tehtud muudatusega ei kaasne vastutuse üleminekut. Muudatusi, mis oluliselt mõjutavad investeeringistootet põhiomadusi, nagu näiteks riski ja tootluse profiil või tootega seotud kulud, vaadeldakse siiski toote uuesti koostamisena, nagu on selgitatud artiklis 4. Teabe avaldamise ettevalmistamise osaline või täielik delegeerimine kolmandatele isikutele, mis võib toimuda turustajatega tehtava koostöö puhul, ei mõjuta toote koostaja üldist vastutust põhiteabe esitamise eest.

3.4.3. Põhiteabedokumendi vorm ja sisu – artiklid 6–11

Käesoleva ettepanekuga laiendatakse eurofondide investoritele esitatava põhiteabe aluseks olevaid põhimõtteid kõigile muudele jaeinvesteeringistootedele – põhiteabedokumendil peab olema standardne väljanägemine ning sisu, nii et tulemuseks oleks ühesugusel viisil esitatud oluline teave, mida saab võrrelda ning mis on jaeinvestorite jaoks mõistev.

Põhiteabedokumendi esitamine annab võimaluse suhelda tõhusalt ja otsekoheselt potentsiaalsete investoritega. Seepärast antakse käesolevas ettepanekus selged juhised selle vormi ja keelilise väljendusviisi kohta: teave tuleb esitada lühikese ja kokkuvõtliku dokumendina, mis on koostatud keskmisele investorile arusaadavas žargoonivabas üldkeeles ning järgib ühist vormingut, võimaldades investoritel eri investeeringistootetid hõlpsasti võrrelda. Põhiteave tuleks esitada eraldiseisva dokumendina, nii et jaeinvestoritel ei oleks investeeringistootet põhiomaduste mõistmiseks ja teadliku investeeringisotsuse tegemiseks vaja lugeda muid dokumente, ning see peab olema selgelt eristatud reklaammaterjalist.

Ettepanekuga määratakse kindlaks investeeringistootet põhitunnused, mida tuleb põhiteabedokumendis kirjeldada: toote ja selle koostaja nimi, toote olemuse ja põhiomaduste kirjeldus, sealhulgas märged selle kohta, kas investor võib kaotada kapitali, toote riski ja tootluse profiil, tootega seotud kulud ja võimaluse korral selle varasem tootlus. Konkreetsete toodete puhul võib lisada muud teavet ning erapensionitoodete kohta tuleb esitada teavet nende võimaliku tootluse kohta tulevikus. Võrreldavuse parandamiseks nähakse ettepanekuga ette ühine vorming ja osade järjestus. On väga oluline, et dokumendis sisalduv teave oleks minimaalne, kuna muidu võib dokument muutuda jaeinvestori jaoks liiga keerukaks. Dokumendi lühiduse tagamiseks ei tohiks sinna lisada muud teavet.

Kõnealuseid nõudeid tuleb toetada delegeeritud õigusaktidega ning tehnilistes standardites kindlaks määratud toetavate meetoditega kokkuvõtva teabe avalikustamiseks riskide ja kulude kohta. Selline lähenemisviis võimaldaks tagada teabe maksimaalse ühtsuse ja võrreldavuse ning kõnealuse korra sobivuse mitmesugustele selle reguleerimisalasse kuuluvatele toodetele.

Täiendavate algatustega saaks kõnealust algatust oluliselt toetada, koostades näiteks ühiseid terminisõnastikke või jagades lihtsa keele kasutamise parimaid tavasid.

Lisaks kirjeldatakse ettepanekus meetmeid põhiteabedokumendi ajakohastamiseks ning põhiteabega koos esitatavas reklaamteabes asjakohaste viidete tagamiseks.

Ettepanekus selgitatakse investeerimistoote koostaja põhiteabedokumendist lähtuvat vastutust ning sellega seotud tõendamiskoormist: jaeinvestori nõude korral peab toote koostaja näitama, et on toiminud kooskõlas käesoleva määrusega.

3.4.4. Põhiteabedokumendi esitamise kohustus – artiklid 12–13

Ettepanekus on sätestatud, et põhiteabedokument tuleb jaeinvestoritele esitada (mitte lihtsalt seda pakkuda). Isik, kes toodet jaeinvestoritele müüb (kas turustaja või otsemüügi korral toote koostaja), peab esitama potentsiaalsele investorile teabe aegsasti enne müügitehingu toimumist. Teabe esitamine ajastus on väga oluline. Selleks, et dokumendist kasu oleks, tuleb see esitada enne investeerimisotsuse tegemist. Kavandatav määrus võimaldab siiski mõningat paindlikkust põhiteabe esitamise ajastamisel teatavate turustusvormide puhul, mis ei võimalda otsekontakti kliendiga. Samuti sisaldab ettepanek nõudeid vahendite kohta, mida tuleb põhiteabedokumendi jaeinvestoritele esitamiseks kasutada, sealhulgas tingimuste kohta muude kui paber kandjal vahendite lubamiseks. Kõnealuste nõuete eesmärk on tagada teabekandjate sobivus müügiprotsessiga ja jaeinvestorite jätkuv juurdepääs teabele ka tulevikus. Ühtsete tulemuste saavutamiseks täpsustatakse jaeinvestorile põhiteabe esitamise meetodi, ajastuse ja tingimuste üksikasju delegeeritud õigusaktidega.

3.4.5. Kaebused, kahju heastamine ja koostöö – artiklid 14–17

Käesolev ettepanek hõlmab meetmeid, millega tagatakse kaebuste tõhus menetlemine nii investeerimistoote koostaja poolt kui ka liikmesriikide tasandil. Lisaks sisaldab see meetmeid, millega tagatakse tõhusad vaidluste lahendamise menetlused ning kahju heastamine.

Kuna tegemist on mitut sektorit hõlmava ettepanekuga, mida kohaldatakse nii panga-, kindlustus-, väärtpaberi- kui ka fonditoodete suhtes, nõuab see tihedat ja tõhusat koostööd kõigi sektorite pädevate asutuste vahel.

3.4.6. Halduskaristused ja -meetmed – artiklid 18–22

Komisjoni teatises sanktsioonide kohta⁴ kinnitatakse, et „ELi eeskirjade nõuetekohase kohaldamise tagamine on eelkõige riiklike ametiasutuste kohustus, kelle ülesanne on takistada finantseerimisasutusi rikkumast ELi eeskirju ja kohaldada nende rikkumiste korral sanktsioone omas jurisdiktsioonis”, kuid rõhutati samas, et riikide ametiasutused peavad tegutsema kooskõlastatult ja integreeritult.

Kooskõlas teatisega ja teiste ELi tasandi algatustega finantssektoris sisaldab käesolev ettepanek sätteid sanktsioonide kohta ning meetmete kohta, mille eesmärk on luua ühtsuse tagamiseks ühtlustatud lähenemine sanktsioonidele. On oluline, et käesoleva ettepaneku

⁴ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Sanktsioonide tõhustamine finantsteenuste sektoris”, 8. detsember 2010 (KOM(2010) 716 (lõplik)).

põhisätete rikkumise korral kohaldataks halduskaristusi ja -meetmeid ning et need karistused ja meetmed oleksid tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

3.4.7. Üleminekusäte eurofondide jaoks ja läbivaatamisklausel – artiklid 23–25

Arvestades eurofondide investoritele esitatava põhiteabe korra hiljutist kasutuselevõttu, ei oleks proportsionaalne käesolevas määruses sätestatud põhiteabenõudeid praegu eurofondide suhtes kohaldada. Seepärast nähakse määrusega ette üleminekusäte, mis võimaldab eurofondidel kasutada direktiivi 2009/65/EÜ kohast investoritele esitatava põhiteabe korda viie aasta jooksul alates käesoleva määruse jõustumisest.

Kõnealuse tähtaja möödudes oskab komisjon hinnata, kuidas tuleks eurofonde käsitada ning kas eurofondide suhtes kohaldatavat põhiteabe avalikustamise korda tuleks muuta ja kuidas seda tuleks teha, et saavutada teabe suurim võrreldavus eurofondide ja selliste investeerimistoodete vahel, mille suhtes kohaldatakse käesoleva määruse alusel põhiteabedokumendi esitamise nõuet. Kui võimalikud kohandused eurofondide investoritele esitatava põhiteabe sisus on kindlaks tehtud, on nende kohanduste proportsionaalseks siseseviimiseks mitu võimalust. Üks võimalus on pikendada käesolevas määruses sätestatud üleminekukorda, nii et eurofondide suhtes kohaldataks jätkuvalt üksnes direktiivi 2009/65/EÜ nõudeid, mida võib küll teabe võrreldavuse tagamiseks kohandada. Teine võimalus on muuta direktiivi 2009/65/EÜ, tunnistades kehtetuks eurofondide investoritele esitatavat põhiteavet käsitlevad sätted ning tuues eurofondide teabe avalikustamise sisulised eeskirjad käesoleva määruse reguleerimisalasse. Kolmas võimalus on jätta eurofondide investoritele põhiteabe esitamist käsitlevad sisulised sätted eurofondide raamistikku, kuid näha ette, et kõnealune dokument on samaväärne käesoleva määruse kohase kombineeritud jaeinvesteerimistoodete põhiteabe dokumendiga. Valikuvõimaluste hindamine võiks vajaduse korral hõlmata mis tahes vajalike muudatuste kindlakstegemist käesoleva määrusega ette nähtud põhiteabedokumendis.

Määrusega nähakse ette määruses sätestatud meetmete tõhususe läbivaatamine nelja aasta pärast. Läbivaatamine on ajastatud nii, et see toimuks enne eespool mainitud üleminekuperioodi lõppu, nii et oleks võimalik teha järeldusi eurofondide kohta. Läbivaatamisel tuleb kaaluda ka seda, kas määruse reguleerimisala tuleks veelgi laiendada, nii et see hõlmaks liidus pakutavaid uusi või innovatiivseid investeerimistooteid.

3.4.8. Seoses liidu õigusaktidega, milles käsitletakse teabe esitamist tarbijatele

Seoses muude liidu õigusaktides sätestatud teavitamisnõuetega tuleb märkida, et käesoleva määrusega ette nähtud põhiteabedokument on uus dokument, mille sisu ja vormi kavandamisel lähtutakse ainuüksi tavainvestorite vajadustest eri investeerimistoodete kaalumisel ja võrdlemisel enne investeringu tegemist. Seepärast ei ole kõnealune dokument oma vormilt ja eesmärgilt täielikult identne muude avalikustamisnõuetega ette nähtud dokumentidega, nagu prospektidirektiivi kohane kokkuvõte või Solventsus II kohased avalikustamisnõuded. Mainitud dokumentidel on lisaks jaeinvestoritele põhiteabe esitamisele ka muid eesmärke, näiteks finantsturgude läbipaistvuse tagamine või kõigist kavandatava lepingu üksikasjadest täieliku ettekujutuse andmine. Seepärast ei saa põhiteabedokument kõnealuseid nõudeid hõlpsasti asendada ning kehtib paralleelselt mainitud nõuetega. Käesoleva määruse nõuete kohaldamisel saadavate kogemuste põhjal hinnatakse, kas põhiteabedokumendi nõudeid tuleks veelgi täiendada, nii et sellega saaks näiteks asendada muude liidu õigusaktidega nõutud teatavad teavitamisdokumendid.

Lisaks kehtivad põhiteabenõuded paralleelselt tarbijale suunatud finantsteenuste kaugturstust käsitleva direktiivi ja e-kaubanduse direktiiviga. Tarbijale suunatud finantsteenuste kaugturstust käsitleva direktiivi nõuded on seotud teenustega ning e-kaubanduse direktiivi nõuded täiendavad muid liidu õigusaktide kohaseid teabenõudeid. Seepärast ei mõjuta käesolev määrus kõnealuseid direktiive.

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanek ei mõjuta ELi eelarvet, kuna kõnealuste ülesannete täitmiseks ei ole vaja täiendavat rahastamist ega täiendavaid töökohti. Euroopa järelevalveasutuste jaoks kavandatud ülesanded jäävad nende asutuste praeguste ülesannete piiridesse ning seega piisab kõnealuste ülesannete täitmiseks asutuste heaks kiidetud finantsselgitustega ette nähtud vahenditest ja töötajatest.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

investeermistoodete põhiteabe dokumentide kohta

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,
võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,
võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,⁵
pärast õigusakti eelnõu esitamist riikide parlamentidele,
võttes arvesse Euroopa Keskpanga arvamust,⁶
võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,⁷
olles konsulteerinud Euroopa andmekaitseinspektoriga,
toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt
ning arvestades järgmist:

- (1) Investeermissooviga jaeinvestoritele pakutakse üha laiemat valikut eri liiki investeermistoodeteid. Paljud sellised tooted on suunatud konkreetselt jaeinvestorite vajadusele, kuid tihti on need keerukad ja neist on raske aru saada. Praegu on investoritele selliste investeermistoodete kohta avaldatav teave kooskõlastamata ning tihti ei aita see jaeinvestoritel eri tooteid võrrelda ega toodete omadustest aru saada. Selle tagajärjel on jaeinvestorid tihti investeerinud toodetesse, millega seotud riske ja kulusid nad täielikult ei mõistnud, ning on seetõttu kandnud ettenägematuid kahjusid.
- (2) Jaeinvestoritele pakutavate investeermistoodete läbipaistvust käsitlevate sätete parandamine on oluline investorite kaitsmise meede ning eeldus selleks, et taastada jaeinvestorite usaldus finantsturu vastu. Esimesed sammud selles suunas on liidu tasandil astunud investoritele esitatava põhiteabe korra kehtestamisega Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiviga 2009/65/EÜ vabalt

⁵ ELT, ..., lk

⁶ ELT, ..., lk

⁷ ELT C, , lk.

võõrandatavatesse väärtpaberitesse ühiseks investeringuks loodud ettevõtjaid (eurofondid) käsitlevate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta⁸.

- (3) Investeerimistooteid pakkuvates sektorites erinevate eeskirjade kehtestamisega ning riigisisese reguleerimisega selles valdkonnas luuakse eri toodetele ja turustuskanalitele ebavõrdsed võimalused ning täiendavad tõkked finantsteenuste ja -toodete ühtsele turule. Liikmesriigid on juba võtnud erinevaid ja kooskõlastamata meetmeid investorite kaitses esinevate puuduste kõrvaldamiseks ning selline areng tõenäoliselt jätkuks. Erinev lähenemisviis investeerimistooteid käsitleva teabe avaldamisele takistab võrdsete võimaluste loomist investeerimistoodete koostajatele ja müüjatele ning moonutab seega konkurentsi. Samuti viiks see investorite huvide kaitse ebaühtlase taseme väljakujunemiseni liidus. Sellised erinevused takistavad ühtse turu loomist ja sujuvat toimimist. Seega on asjaomane õiguslik alus ELi toimimise lepingu artikkel 114 tõlgendatuna kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu väljakujunenud kohtupraktikaga.
- (4) Et vältida erinevate lähenemisviiside väljakujunemist, tuleb kehtestada liidu tasandil ühtsed investeerimistoodete läbipaistvuse eeskirjad, mida kohaldatakse kõigi turuosaliste suhtes. Selleks, et tagada põhiteabe ühise standardi kehtestamine ühtsel viisil, mis võimaldaks ühtlustada kõnealuste dokumentide vormingut ja sisu, on vaja vastu võtta määrus. Määruse vahetult kohaldatavate sätetega saaks tagada, et investeerimistoodete turu kõigi osaliste suhtes kohaldatakse samu nõudeid. See peaks tagama teabe avaldamise ühtsed tingimused, sest sellega välditakse direktiivi ülevõtmisest tulenevat siseriiklike nõuete erinevust. Määruse kasutamine on asjakohane ka selleks, et investeerimistoodete kõigi müüjate suhtes kohaldatakse seoses jaeinvestoritele põhiteabedokumendi esitamisega ühtseid nõudeid.
- (5) Investeerimistooteid käsitleva teabe avaldamine on jaeinvestorite usalduse taastamiseks finantsturgude vastu küll väga oluline, kuid sama oluline on selliste toodete müügi protsesside tõhus reguleerimine. Käesoleva määrusega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2004/39/EÜ⁹ sätestatud turustamismeetmeid. Samuti täiendatakse sellega Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2002/92/EÜ¹⁰ sätestatud kindlustustoodete turustamismeetmeid.
- (6) Määrust tuleks kohaldada kõigi finantsteenuste sektoris koostatud ja jaeinvestorite investeerimisvõimalusena kavandatud toodete suhtes, olenemata nende vormist või ülesehitusest, kui investorile pakutav tulu sõltub ühe või mitme muu vara või alusväärtuse tootlusest kui intressimäärast. Selline määratlus hõlmaks selliseid investeerimistooteid nagu investeerimisfondid, investeerimiskomponendiga elukindlustuslepingud ja struktureeritud jaetooted. Selliste toodete puhul ei ole tegemist varade ostmisel või valdamisel põhinevate otsuste investeringutega. Sellised tooted kujutavad endast investori ja turu vahendamist, mis põhineb varade kombineerimisel või kokkusidumisel, nii et tulemuseks on varade otsese valdamisega võrreldes mitmekesisem risk, erinevad tooteomadused või erinev kulustruktuur. Selline kombineerimine võimaldab jaeinvestoritel kasutada investeerimisstrateegiaid, mis oleksid muidu neile kättesaamatud või ebaotstarbekad; samas võib sellega

⁸ ELT L 302, 17.11.2009, lk 32.

⁹ ELT L 145, 30.4.2004, lk 1.

¹⁰ EÜT L 9, 15.1.2003, lk 3.

kaasneda vajadus täiendava teabe järele, eelkõige selleks, et võimaldada investeringute erinevaid kombineerimisviise võrrelda.

- (7) Et käesolevat määrust kohaldataks üksnes kõnealuste kombineeritud investeerimistoodete suhtes, tuleks määruse reguleerimisalast välja jätta kindlustustooded, millega ei kaasne investeerimisvõimalust, ning tooted, millega seotud risk sõltub ainult intressimääradest. Otseselt vallatavad varad, näiteks ettevõtete aktsiad või riigivõlakirjad, ei ole kombineeritud investeerimistooded ning need tuleks seetõttu välja jätta. Kuna käesolev määrus keskendub jaeinvestoritele müüdavaid investeerimistooted käsitleva teabe võrreldavuse ja mõistetavuse parandamisele, jäävad määruse reguleerimisalast välja töödandjapensioni skeemid, mis kuuluvad Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. juuni 2003. aasta direktiivi 2003/41/EÜ (tööandjapensioni kogumisasutuste tegevuse ja järelevalve kohta)¹¹ või Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta direktiivi 2009/138/EÜ (kindlustus- ja edasikindlustustegevuse alustamise ja jätkamise kohta (Solventsus II))¹² reguleerimisalasse. Ka teatavad direktiivi 2003/41/EÜ reguleerimisalast välja jäävad töödandjapensionitooded tuleks käesoleva määruse reguleerimisalast välja jätta, tingimusel et siseriikliku õiguse alusel nõutakse töödandja rahalist osalemist ning töötaja ei saa pensionitoote pakkujat valida. Käesoleva määruse reguleerimisalast jäävad välja institutsioonilistele investoritele suunatud investeerimisfondid, mida ei turustata jaeinvestoritele. Investeerimistooded, mida kasutatakse erapensioniks säästude kogumiseks, peaksid siiski reguleerimisalasse jääma, sest need konkureerivad tihti teiste käesoleva määrusega reguleeritud toodetega ning neid turustatakse jaeinvestorile sarnasel viisil.
- (8) Et tuua selgemalt välja seosed käesoleva määrusega ette nähtud kohustuste ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. novembri 2003. aasta direktiivis 2003/71/EÜ väärtpaberite üldsusele pakkimisel või kauplemisele lubamisel avaldatava prospekti ja direktiivi 2001/34/EÜ muutmise kohta¹³ ja direktiivis 2009/138/EÜ^{fn} sätestatud kohustuste vahel, tuleb ette näha, et kõiki kõnealuseid liidu õigusakte kohaldatakse jätkuvalt lisaks käesolevale määrusele.
- (9) Investeerimistooted käsitleva põhiteabe dokumendi peaksid koostama investeerimistoodete koostajad, näiteks fondivalitsejad, kindlustusandjad, väärtpaberite emitendid, krediidasutused ja investeerimisühingud, kuna nemad tunnevad oma toodet kõige paremini ning vastutavad selle eest. Investeerimistoote koostaja peab põhiteabedokumendi koostama enne seda, kui tooteid saab hakata jaeinvestoritele müüma. Kui toodet jaeinvestoritele ei müüa, ei ole põhiteabedokumendi koostamine vajalik, ja kui põhiteabedokumendi koostamine investeerimistoote koostaja poolt ei ole otstarbekas, võib selle ülesande delegeerida teistele. Põhiteabedokumentide laialdase levitamise ja kättesaadavuse tagamiseks tuleb määruses sätestada, et investeerimistoote koostaja võib selle avaldada enda valitud veebisaidil.
- (10) Jaeinvestorite vajadusi silmas pidades tuleb tagada, et investeerimistooted käsitlev teave oleks täpne, aus ja selge ega oleks investorite jaoks eksitav. Seepärast tuleks käesoleva määrusega kehtestada põhiteabedokumendi koostamise ühised standardid,

¹¹ ELT L 235, 23.9.2003, lk 10.

¹² ELT L 335, 17.12.2009, lk 1.

¹³ ELT L 345, 21.12.2003, lk 64.

mis aitaks tagada, et dokument oleks jaeinvestoritele arusaadav. Arvestades seda, et paljudele jaeinvestoritele valmistab raskusi finantsterminitest arusaamine, tuleks erilist tähelepanu pöörata dokumendis kasutatavale sõnavarale ja kirjutamisstiilile. Samuti tuleks kehtestada eeskirjad keele kohta, milles kõnealune dokument koostatakse. Jaeinvestoritel peab olema võimalik põhiteabest aru saada eraldi dokumendina, ilma vajaduseta tutvuda muu teabega.

- (11) Jaeinvestoritele tuleks anda teavet, mida nad vajavad teadliku investeerimisotsuse tegemiseks ning eri toodete võrdlemiseks, kuid selline teave peab olema lühike ja kokkuvõtlik – muidu tekib oht, et investorid ei hakka seda kasutama. Põhiteabedokument peaks seepärast hõlmama ainult põhilist teavet, esmajoones toote olemuse ja omaduste kohta, sh selle kohta, kas tootega kaasneb kapitali kaotamise võimalus, teavet tootega seotud kulude ja toote riskiprofiili kohta, samuti teavet toote tootluse kohta ning muud teavet, mis võib olla konkreetsete toodete, sh pensioni planeerimiseks mõeldud toodete omaduste mõistmiseks vajalik.
- (12) Põhiteabe vorming peab võimaldama jaeinvestoritel eri investeerimistooteid võrrelda ning teabe vorm, esitusviis ja sisu tuleb hoolega läbi mõelda, et see oleks võimalikult lihtsalt mõistetav ja kasutatav. Kõigi dokumentide puhul peavad jaotiste järjekord ja jaotiste pealkirjad olema samad. Lisaks tuleks eri tooteid käsitlevates põhiteabedokumentides sisalduvaid üksikasju ja teabe esitusviisi veelgi ühtlustada delegeeritud õigusaktidega, mille koostamisel võetakse arvesse läbiviidud ja käimasolevaid tarbijakäitumise uuringuid, sealhulgas selliste uuringute tulemusi, mille eesmärk on testida tarbijatele teabe esitamise viiside tõhusust. Lisaks saab jaeinvestor mõnede investeerimistoodete puhul alusinvesteeringute vahel valida. Põhiteabe vormingut käsitlevates sätetes tuleb arvesse võtta ka selliseid tooteid.
- (13) Aina sagedamini ei ole finantstulu ainus jaeinvestorite investeerimisotsuseid mõjutav tegur. Tihti lähtuvad jaeinvestorid ka sotsiaalsetest või keskkonnaga seotud eesmärkidest. Lisaks võib jätkusuutlikke ja pikaajalisi investeerimisvõimalusi otsivate investorite silmis olla oluline ka teave investeeringute mitterahaliste aspektide kohta. Teavet investeerimistoote koostaja sotsiaalsete, keskkonnaalaste ja juhtimisega seotud eesmärkide kohta võib olla raske võrrelda või selline teave võib puududa. Seepärast tuleks veelgi ühtlustada teavet selle kohta, kas käsitletud on ka sotsiaalseid, keskkonnaalaseid ja juhtimisega seotud küsimusi, ning kui seda on tehtud, siis kuidas.
- (14) Põhiteabedokument peaks olema selgelt eristatav mis tahes reklaamteadetest. Muud dokumendid ei tohiks põhiteabedokumendi tähtsust vähendada.
- (15) Et põhiteave oleks usaldusväärne, tuleb määrusega nõuda investeerimistoodete koostajatelt põhiteabedokumendi ajakohastamist. Selleks peab komisjon vastu võtma delegeeritud õigusakti, milles sätestatakse üksikasjalikud eeskirjad teabe läbivaatamise tingimuste ja sageduse ning põhiteabedokumendi muutmise kohta.
- (16) Põhiteabedokumendid on jaeinvestorite investeerimisotsuste alus. Seepärast vastutavad investeerimistoodete koostajad jaeinvestorite ees käesoleva määruse eeskirjade täitmise eest. Seepärast on tähtis tagada, et jaeinvestoritel, kes oma investeerimisotsustes lähtusid põhiteabedokumendist, oleks õigus nõuda kahju heastamist. Samuti tuleks tagada, et kõigil jaeinvestoritel kogu liidus oleks samad õigused nõuda sellise kahju hüvitamist, mida nad kannavad seetõttu, et investeerimistoodete koostajad ei ole täitnud käesolevas määruses sätestatud nõudeid.

Seepärast tuleks ühtlustada investeerimistoodete koostajate vastutust reguleerivaid sätteid. Määrusega tuleks ette näha, et jaeinvestor saaks pidada toote koostajat vastutavaks käesoleva määruse rikkumise eest, kui põhiteabedokumendi kasutamise tõttu on kantud kahju.

- (17) Kuna jaeinvestorid ei ole üldiselt eriti kursis investeerimistoodete koostajate sisekorruga, tuleks tõendamiskoormis ümber pöörata. Toote koostaja peab tõendama, et põhiteabedokument on koostatud käesoleva määruse kohaselt. Jaeinvestor peab siiski tõendama, et kahju on toimunud põhiteabedokumendis oleva teabe kasutamise tõttu, sest see on jaeinvestori isiklik küsimus.
- (18) Investeerimistootja koostaja tsiviilvastutusega seotud küsimusi, mida käesolev määrus ei hõlma, tuleks reguleerida kohaldatava siseriikliku õigusega, mis määratakse kindlaks rahvusvahelise eraõiguse asjaomaste eeskirjade alusel. Milline on pädev kohus tegema otsust jaeinvestori esitatud tsiviilvastutust käsitleva kaebuse kohta, tuleks määrata rahvusvahelise kohtualluvuse asjaomaste eeskirjade alusel.
- (19) Et jaeinvestor saaks teha teadliku investeerimisotsuse, tuleks investeerimistoodete müüjatelt nõuda põhiteabedokumendi esitamist aegsasti enne mis tahes tehingu sõlmimist. Seda nõuet tuleks kohaldada üldiselt, olenemata tehingu toimumise kohast ja viisist. Müüja mõiste hõlmab nii turustajat kui ka investeerimistoote koostajat ennast, kui ta otsustab müüa toodet jaeinvestoritele otse. Vajaliku paindlikkuse ja proportsionaalsuse saavutamiseks tuleks jaeinvestoritele, kes soovivad tehingu sõlmida sidevahendite abil, esitada põhiteabedokument pärast tehingu sõlmimist. Isegi sellisel juhul oleks investoril põhiteabest kasu, näiteks võimaldaks see võrrelda ostetud toodet põhiteabedokumendis kirjeldatuga. Käesolev artikkel ei piira Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2002/65/EÜ¹⁴ kehtivust.
- (20) Tuleks kehtestada ühtsed eeskirjad, et investeerimistoote müüjal oleks teatav valik seoses teabekandjaga, mille abil põhiteabedokument jaeinvestoritele esitatakse ning et oleks võimalik kasutada ka elektroonilist sidet, kui see on tehingu asjaolusid arvestades asjakohane. Jaeinvestorile tuleb siis anda võimalus saada kõnealust dokumenti paberil. Teabe kättesaadavuse tagamiseks tuleb põhiteabedokument alati esitada tasuta.
- (21) Investeerimistoodete usaldusvääruse kindlustamiseks jaeinvestorite silmis tuleb kehtestada nõuded asjakohaste sisemenetluste jaoks, millega nähakse ette, et jaeinvestorid saavad investeerimistoote koostajalt kaebustele sisulise vastuse.
- (22) Kohtuvälise lahendamise menetlused võimaldavad vaidluste kiiremat ja odavamalt lahendamist kui kohtus ning vähendavad kohtusüsteemi koormust. Seepärast peaksid investeerimistoodete koostajad ja investeerimistooteid müüvad isikud olema kohustatud osalema sellistes jaeinvestorite algatatud menetlustes seoses käesoleva määrusega ette nähtud õiguste ja kohustustega, arvestades teatavaid tõhusa kohtuliku kaitse põhimõttest lähtuvaid kaitsemeetmeid. Eelkõige ei tohiks vaidluste kohtuvälise lahendamise menetlused mõjutada selliste menetluste poolte õigusi kohtumenetluste algatamiseks.

¹⁴ EÜT L 271, 9.10.2002, lk 16.

- (23) Kuna põhiteavet investeerimistoodete kohta peavad esitama finantsturgude pangandus-, kindlustus-, väärtpaberi ja fondisektorites tegutsevad ettevõtted, on väga oluline sujuv koostöö investeerimistoodete koostajate eri järelevalveasutuste vahel ning nende ühine arusaam käesoleva määruse kohaldamisest.
- (24) Kooskõlas komisjoni 2010. aasta teatisega sanktsioonide tõhustamise kohta finantsteenuste sektoris¹⁵ ning selleks, et tagada käesolevas määruses sätestatud nõuete täitmist, peavad liikmesriigid võtma vajalikke meetmeid, millega nähakse ette, et määruse rikkumise puhul kohaldatakse asjakohaseid halduskaristusi ja -meetmeid. Et sanktsioonidel oleks üldiselt hoiatav mõju ning et tugevdada investorite kaitset, hoiatades neid investeerimistoodete eest, mille turustamisel rikutakse käesoleva määruse sätteid, tuleks sanktsioonid ja meetmed tavaliselt avaldada, välja arvatud teataval täpselt määratletud asjaoludel.
- (25) Käesoleva määruse eesmärkide täitmiseks tuleks komisjonile anda õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 290 üksikasjade kindlaks määramiseks seoses põhiteabedokumendi esitamiseviisi ja formaadiga, põhiteabedokumendi sisuga, põhiteabedokumendi esitamise ajastamise üksikasjalike nõuetega ning põhiteabedokumendi muutmise ja läbivaatamisega. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone. Komisjon peaks delegeeritud õigusaktide ettevalmistamisel ja koostamisel saatma asjaomased dokumendid korraga õigel ajal ja nõudeid järgides Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
- (26) Komisjon peaks ELi toimimise lepingu artikli 290 alusel ja kooskõlas määruste (EL) nr 1093/2010, 1094/2010 ja 1095/2010 vastavate artiklitega 10–14 võtma artikli 8 kohaselt vastu ESMA, EBA ja EIOPA välja töötatud regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud seoses riski ja tootluse selgitamise ja kulude arvutamise aluseks olevate meetoditega.
- (27) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiiviga 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta¹⁶ reguleeritakse isikuandmete töötlemist liikmesriikides käesoleva määruse kontekstis ja pädevate asutuste järelevalve all. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2000. aasta määrusega (EÜ) nr 45/2001 üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta¹⁷ reguleeritakse isikuandmete töötlemist Euroopa järelevalveasutuste poolt käesoleva määruse alusel ja Euroopa andmekaitseinspektori järelevalve all. Isikuandmete töötlemine käesoleva määruse raames, näiteks isikuandmete vahetamine või edastamine pädevate asutuste poolt, peab toimuma kooskõlas direktiiviga 95/46/EÜ ning isikuandmete vahetamine või edastamine Euroopa järelevalveasutuste poolt peab toimuma kooskõlas määrusega (EÜ) nr 45/2001.
- (28) Eurofondide osakud on käesoleva määruse tähenduses küll investeerimistooted, kuid võttes arvesse, et direktiiviga 2009/65/EÜ on hiljuti kehtestatud nõuded investoritele esitatava põhiteabe kohta, oleks proportsionaalsuse huvides asjakohane kohaldada

¹⁵ KOM(2010) 716.

¹⁶ EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31.

¹⁷ EÜT L 8, 12.1.2001, lk 1.

eurofondide osakute suhtes pärast käesoleva määruse jõustumist viieaastast üleminekuperioodi, mille jooksul käesolevat määrust kõnealuste toodete suhtes ei kohaldata. Kõnealuse ajavahemiku möödumisel hakatakse nende suhtes käesolevat määrust kohaldama, kui üleminekuperioodi ei pikendata.

- (29) Käesolev määrus tuleks läbi vaadata neli aastat pärast selle jõustumist, et võtta arvesse turu arengut, näiteks uut laadi investeerimistoodete turule tulekut, ning samuti ELi õiguse muude valdkondade arengut ning liikmesriikide kogemusi. Läbivaatamise käigus tuleb hinnata, kas võetud meetmed on parandanud keskmise jaeinvestori teadmisi investeerimistoodete kohta ning toodete võrreldavust. Samuti tuleb kaaluda, kas eurofondide osakute suhtes kohaldatavat üleminekuperioodi tuleks pikendada või kas eurofondide osakute käsitlemisel võiks tulla kõne alla ka muud võimalused. Komisjon peaks läbivaatamise põhjal esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, millele on vajaduse korral lisatud seadusandlikud ettepanekud.
- (30) Et anda investeerimistoodete koostajatele ja müüjatele piisavalt aega käesoleva määruse nõuete praktikas rakendamise ettevalmistamiseks, tuleks määruse nõudeid hakata kohaldama alles kaks aastat pärast määruse jõustumist.
- (31) Käesolevas määruses austatakse põhiõigusi ja järgitakse iseäranis Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid.
- (32) Kuna võetava meetme eesmärki – suurendada jaeinvestorite kaitset ning nende usaldust investeerimistoodete, sealhulgas piiriüleselt müüdavate toodete vastu – ei saa liikmesriigid saavutada üksi tegutsedes ja kindlaks tehtud puudusi saab heastada üksnes Euroopa tasandil võetavate meetmetega ning meetme eesmärki saab selle mõju tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kooskõlas kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõttega ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK **REGULEERIMISESE, -ALA JA MÕISTED**

Artikkel 1

Käesoleva määrusega kehtestatakse ühtsed eeskirjad investeerimistoodete koostajate poolt koostatava põhiteabedokumendi vormi ja sisu kohta ning ühtsed eeskirjad kõnealuse dokumendi esitamiseks jaeinvestoritele.

Artikkel 2

Käesolevat määrust kohaldatakse investeerimistoodete koostamise ja müügi suhtes.

Käesolevat direktiivi ei kohaldata siiski järgmiste toodete suhtes:

- (a) kindlustustooted, mis ei anna õigust tagasiostuväärtusele või mille tagasiostuväärtus ei sõltu täielikult või osaliselt, otseselt või kaudselt hinnakõikumistest turgudel;
- (b) hoiused, mille tootlus on seotud teatava intressimääraga;
- (c) direktiivi 2003/71/EÜ artikli 1 lõike 2 punktides b–g, i ja j osutatud väärtpaberid;
- (d) muud väärtpaberid, mis ei sisalda tuletisinstrumenti
- (e) direktiivi 2003/41/EÜ või direktiivi 2009/138/EÜ reguleerimisalasse kuuluvad tööandjapensioni skeemid ning
- (f) pensionitooted, mille puhul siseriikliku õiguse kohaselt nõutakse tööandja rahalist osalust ning töötaja ei saa pensionitoote pakkujat valida.

Artikkel 3

1. Kui käesoleva määruse reguleerimisalasse jäävad investeerimistoodete koostajad kuuluvad ka direktiivi 2003/71/EÜ reguleerimisalasse, kohaldatakse nii käesolevat määrust kui ka direktiivi 2003/71/EÜ.
2. Kui käesoleva määruse reguleerimisalasse jäävad investeerimistoodete koostajad kuuluvad ka direktiivi 2009/138/EÜ reguleerimisalasse, kohaldatakse nii käesolevat määrust kui ka direktiivi 2009/138/EÜ.

Artikkel 4

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- (a) *investeerimistoodete* – investeering, mille puhul investeeringu õiguslikust vormist olenemata sõltub investorile tagasi makstav summa alusväärtuse kõikumisest või ühe või mitme sellise vara tootlusest, mida ei ole ostnud investor otse;
- (b) *investeerimistoote koostaja* –
 - i) mis tahes füüsiline või juriidiline isik, kes koostab investeerimistoote;
 - ii) mis tahes füüsiline või juriidiline isik, kes muudab olemasolevat investeerimistoodet, muutes selle riski ja tootluse profiili või investeerimistootesse investeerimisega seotud kulused;
- (c) *jaeinvestorid* –
 - i) jaekliendid direktiivi 2004/39/EÜ artikli 4 lõike 1 punkti 12 tähenduses;
 - ii) kliendid direktiivi 2002/92/EÜ tähenduses;

- (d) *pensionitooted* – tooted, mille esmane eesmärk on siseriikliku õiguse kohaselt tagada investorile pensionipõlves sisetulek ning mis annavad investorile õiguse teatavatele hüvitistele;
- (e) *püsiv andmekandja* – direktiivi 2009/65/EÜ artikli 2 punktis m määratletud püsiv andmekandja;
- (f) *pädevad asutused* – liikmesriikide riiklikud asutused, kellele on seadusega antud õigus teostada järelevalvet investeerimistoote koostaja või isiku üle, kes investeerimistoodet jaeinvestorile müüb.

II PEATÜKK PÕHITEABEDOKUMENT

I JAOTIS PÕHITEABEDOKUMENDI KOOSTAMINE

Artikkel 5

Investeerimistoote koostaja koostab kooskõlas käesoleva määruse sätetega põhiteabedokumendi iga koostatava investeerimistoote kohta ning avaldab kõnealuse dokumendi oma valitud veebisaidil enne, kui vastavat investeerimistoodet saab jaeinvestoritele müüa.

II JAOTIS PÕHITEABEDOKUMENDI VORM JA SISU

Artikkel 6

1. Põhiteabedokument on täpne, õiglane ja selge ning see ei ole eksitav.
2. Põhiteabedokument on eraldiseisev dokument, mis on selgelt eristatud turundusmaterjalist.
3. Põhiteabedokument peab olema lühike dokument, mis
 - (a) esitatakse ja vormistatakse nii, et see oleks kergesti loetav, kasutades selleks loetavas suuruses tähemärke;
 - (b) on koostatud selges keeles, kasutades väljendusviisi, mis aitab jaeinvestoritel edastatavat teavet mõista ja mille puhul järgitakse eelkõige järgmist:
 - i) kasutatav väljendusviis on selge, täpne ja arusaadav;
 - ii) välditakse erialase keele kasutamist;
 - iii) tehnilisi mõisteid välditakse, kui selle asemel saab kasutada tavasõnu.

4. Kui põhiteabedokumendis kasutatakse värve, ei tohiks need piirata teabe arusaadavust juhul, kui põhiteabedokument trükitakse või kopeeritakse must-valgelt.
5. Kui põhiteabedokumendis kasutatakse investeerimistoote koostaja või grupi korporatiivse identiteedi tunnust või logo, ei tohi see jaeinvestori jaoks dokumendis sisalduvat teavet ja teksti hägustada.

Artikkel 7

Põhiteabedokument koostatakse selle liikmesriigi ametlikus keeles või ühes ametlikest keeltest, kus investeerimistoodet müüakse, või keeles, mida kõnealuse liikmesriigi pädevad asutused aktsepteerivad; mõnes muus keeles koostatud dokument tõlgitakse ühte osutatud keeltest.

Artikkel 8

1. Põhiteabedokumendi esilehe ülaossa märgitakse selgesti eristatavalt pealkiri „Põhiteabedokument”. Vahetult pealkirja all esitatakse seletuskiri. Selle sõnastus on järgmine:

„Käesolevas dokumendis esitatakse põhiteave investeerimistoote kohta. See ei ole reklaammaterjal. Siin esitatud teave on õigusaktidega ette nähtud selleks, et aidata Teil mõista investeerimistoote olemust ja sellega seotud riske. Teil soovitatakse seda lugeda, et saaksite teha teadliku investeerimisotsuse.”

2. Põhiteabedokument peab sisaldama järgmist teavet:

- (a) dokumendi alguses esitatakse investeerimistoote nimi ja investeerimistoote koostaja isikuandmed;
- (b) jaotises pealkirjaga „Milles investering seisneb?” kirjeldatakse investeerimistoote olemust ja põhiomadusi, mis hõlmavad järgmist:
 - i) investeerimistoote liik;
 - ii) investeerimistoote eesmärgid ja nende saavutamise vahendid;
 - iii) märke selle kohta, kas investeerimistoote koostaja lähtub oma äritegevuses või konkreetse investeerimistoote puhul teatavatest sotsiaalsetest, keskkonnaalastest ja juhtimisega seotud eesmärkidest, ning kui ta seda teeb, siis millised on taotletavad eesmärgid ja nende saavutamise vahendid;
 - iv) kui investeerimistoode pakub kindlustushüvitisi, nende hüvitiste üksikasjad;
 - v) investeerimistoote tähtaeg, kui see on teada;
 - vi) tootluse prognoosid, kui need on toote olemust silmas pidades asjakohased;
- (c) jaotises pealkirjaga „Kas võin rahast ilma jääda?” selgitatakse lühidalt, kas kapitali kaotamine on võimalik, näidates ära järgmist:

- i) mis tahes garantiid või kapitalikaitse ning nende mis tahes piirangud;
 - ii) kas investeerimistoode on hõlmatud mõne investeringute tagamise või tagatisskeemiga;
- (d) jaotises pealkirjaga „Mis on investeringu eesmärk?” näidatakse ära soovitatav minimaalne hoidmisaeg ning toote prognoositav likviidsusprofiil, sealhulgas investeringu ennetähtaegse lõpetamise võimalus ja tingimused, võttes arvesse investeerimistoote riski ja tootluse profiili ja selle eesmärgiks olevat turu arengut;
 - (e) jaotises pealkirjaga „Millised on riskid ja mis kasu ma võin sellest saada?” kirjeldatakse investeerimistoote riski ja tootluse profiili, sealhulgas esitatakse kõnealuse profiili koondnäitaja ja hoiatused seoses mis tahes eririskidega, mida koondnäitaja ei pruugi täielikult kajastada;
 - (f) jaotises pealkirjaga „Millised on kulud?” esitatakse kõnealusesse tootesse investeerimisega seotud nii otsesed kui ka kaudsed investori kantavad kulud, sealhulgas nende kulude koondnäitajad;
 - (g) jaotises pealkirjaga „Kuidas on tootel varem läinud?” esitatakse ülevaade investeerimistoote varasemast tootlusest, kui see on toote olemust ja turuloleku pikkust arvestades asjakohane;
 - (h) pensionitoodete puhul jaotises pealkirjaga „Mida ma võin pensionile jäädes saada?” esitatakse võimalikud tulevikuprognosid.
3. Investeerimistoote koostaja võib lisada muud teavet üksnes juhul, kui see on mõõdapääsmatult vajalik, et aidata jaeinvestoril teha konkreetse investeerimistoote kohta teadlikku investeerimisotsust.
 4. Lõikes 2 osutatud teave esitatakse ühtlustatud vormis, sealhulgas ühtlustatud pealkirjade all, ja lõikes 2 kirjeldatud standardjärjestuses, et dokumenti oleks võimalik võrrelda mis tahes muu investeerimistoote põhiteabe dokumendiga. Põhiteabedokumentis on silmapaistval kohal ühine sümbol, mis eristab seda teistest dokumentidest.
 5. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 23 vastu delegeeritud õigusakte, millega määratakse kindlaks iga lõikes 2 osutatud teabeelemendi esitusviisi ja sisu üksikasjad, muu sellise teabe esitusviisi ja üksikasjad, mida toote koostaja võib lõike 3 kohaselt põhiteabedokumentis lisada ning ühise formaadi ja lõikes 4 osutatud ühise sümboli üksikasjad. Komisjon võtab arvesse erinevusi investeerimistoodete ja jaeinvestorite teadmiste vahel ning investeerimistoodete omadusi, mis võimaldavad jaeinvestoril teha valikut eri alusinvesteringute vahel või pakuvad muid valikuvõimalusi, sealhulgas juhtudel, kui valikut saab teha eri ajahetkedel või edaspidi muuta.
 6. Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA), Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve (EIOPA) ja Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA) töötavad välja regulatiivsete standardite eelnõud, millega määratakse kindlaks:

- (a) käesoleva artikli lõike 2 punktis e osutatud riski ja tootluse esitamise meetodid ja
- (b) käesoleva artikli lõike 2 punktis f osutatud kulude arvutamine.

Regulatiivsete tehniliste standardite eelnõudes võetakse arvesse investeerimistoodete eri liike. Euroopa järelevalveasutused esitavad kõnealused regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud komisjonile [kuupäev].

Komisjonile antakse volitused võtta vastu regulatiivsed tehnilised standardid määruse (EL) nr 1093/2010 artiklites 10–14, määruse (EL) nr 1094/2010 artiklites 10–14 ja määruse (EL) nr 1095/2010 artiklites 10–14 sätestatud korras.

Artikkel 9

Reklaamteade, mis sisaldab konkreetset teavet investeerimistoote kohta, ei tohi sisaldada avaldusi, mis oleks vastuolus põhiteabedokumendis esitatud teabega või vähendaks põhiteabedokumendi olulisust. Reklaamteadetes näidatakse ära, et põhiteabedokument on olemas, ning antakse teavet selle kohta, kuidas kõnealust dokumenti saada.

Artikkel 10

1. Investeerimistoote koostaja vaatab põhiteabedokumendis sisalduva teabe korrapäraselt läbi ning muudab seda vajaduse korral.
2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 23 vastu delegeeritud õigusakte, milles sätestatakse üksikasjalikud eeskirjad põhiteabedokumendis sisalduva teabe läbi vaatamiseks ja põhiteabedokumendi muutmiseks seoses järgmisega:
 - (a) põhiteabedokumendis sisalduva teabe läbivaatamise tingimused ja sagedus;
 - (b) põhiteabedokumendis sisalduva teabe läbivaatamise tingimused ja tingimused muudetud põhiteabedokumendi kohustuslikuks või vabatahtlikuks taasavaldamiseks;
 - (c) eritingimused, mille kohaselt tuleb põhiteabedokumendis sisalduv teave läbi vaadata või põhiteabedokumenti muuta, kui investeerimistoode ei ole jaeinvestoritele pidevalt kättesaadav;
 - (d) asjaolud, mille korral tuleb jaeinvestoreid teavitada nende ostetud investeerimistoote põhiteabe dokumendi muutmisest.

Artikkel 11

1. Kui investeerimistoote koostaja on koostanud põhiteabedokumendi, mis ei vasta artiklites 6, 7 ja 8 sätestatud nõuetele, ning jaeinvestor on investeerimisotsust tehes sellisest dokumendist lähtunud, võib jaeinvestor nõuda investeerimistoote koostajalt hüvitust jaeinvestorile põhiteabedokumendi kasutamisest tuleneva mis tahes kahju eest.

2. Kui jaeinvestor tõendab põhiteabedokumendis sisalduva teabe kasutamisest tulenevat kahju, peab investeerimistoote koostaja tõendama, et põhiteabedokument on koostatud käesoleva määruse artiklite 6, 7 ja 8 kohaselt.
3. Lõikes 2 osutatud tõendamiskoormise jaotust ei saa eelnevalt lepingu alusel muuta. Sellised eelnevad kokkulepped ei ole jaeinvestori jaoks siduvad.

III JAOTIS

PÕHITEABEDOKUMENDI ESITAMINE

Artikkel 12

1. Isik, kes müüb jaeinvestoritele investeerimistoodet, esitab neile aegsasti enne investeerimistooteiga seotud tehingu sõlmimist põhiteabedokumendi.
2. Erandina lõikest 1 võib investeerimistoote müüja esitada jaeinvestorile põhiteabedokumendi kohe pärast tehingu sõlmimist järgmistel juhtudel:
 - (a) kui jaeinvestor otsustab lepingu sõlmimisel kasutada sidevahendeid, mille puhul
 - (b) põhiteabedokumendi esitamine kooskõlas lõikega 1 ei ole võimalik ja
 - (c) investeerimistoote müüja on jaeinvestorit sellest asjaolust teavitanud.
3. Kui sama investeerimistoote suhtes sõlmitakse jaeinvestori nimel järjestikused tehingud kooskõlas juhistega, mis kõnealune investor on investeerimistoote müüjale enne esimest tehingut andnud, kohaldatakse põhiteabedokumendi esitamise kohustust ainult esimese tehingu suhtes.
4. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 23 vastu delegeeritud õigusakte, millega täpsustatakse
 - (a) tingimused põhiteabedokumendi aegsasti esitamise nõude täitmiseks kooskõlas lõikega 1;
 - (b) meetod ja tähtaeg põhiteabedokumendi esitamiseks kooskõlas lõikega 2.

Artikkel 13

1. Investeerimistoote müüja esitab põhiteabedokumendi jaeinvestoritele tasuta.
2. Investeerimistoote müüja esitab põhiteabedokumendi jaeinvestoritele ühel järgmisel andmekandjal:
 - (a) paberil;
 - (b) mõnel muul püsival andmekandjal kui paber, kui lõikes 4 sätestatud tingimused on täidetud või

- (c) veebisaidi kaudu, kui lõikes 5 sätestatud tingimused on täidetud.
3. Kui põhiteabedokument esitatakse muul püsival andmekandjal kui paber või veebisaidi kaudu, esitatakse jaeinvestoritele nende soovi korral ja tasuta paberkoopia.
4. Põhiteabedokumendi võib esitada mõnel muul püsival andmekandjal kui paber, kui on täidetud järgmised tingimused:
- (a) sellise püsiva andmekandja kasutamine on investeerimistoote müüja ja jaeinvestori vahelises äritegevuses asjakohane ning
 - (b) jaeinvestorile on antud võimalus valida, kas ta soovib teavet paberil või asjaomasel muul püsival andmekandjal, ja ta on valinud muu andmekandja.
5. Põhiteabedokumendi võib esitada veebisaidi kaudu, kui põhiteabedokument on adresseeritud jaeinvestorile isiklikult või kui on täidetud järgmised tingimused:
- (a) põhiteabedokumendi esitamine veebisaidi kaudu on investeerimistoote müüja ja jaeinvestori vahelises äritegevuses asjakohane;
 - (b) jaeinvestor on nõustunud põhiteabedokumendi esitamisega veebisaidi kaudu;
 - (c) jaeinvestorit on elektrooniliselt teavitatud veebisaidi aadressist ja kohast veebisaidil, kust põhiteabele juurde pääseb;
 - (d) kui põhiteabedokumenti on artikli 10 kohaselt muudetud, tehakse kõik muudetud versioonid ka jaeinvestorile kättesaadavaks;
 - (e) tagatakse, et põhiteabedokument jääb veebisaidil ligipääsetavaks sellise ajavahemiku jooksul, kui jaeinvestoril võib olla põhjendatud vajadus sellega tutvumiseks.
6. Lõigete 4 ja 5 kohaldamisel loetakse põhiteabe esitamist muul püsival andmekandjal kui paberil või veebisaidi kaudu investeerimistoote müüja ja jaeinvestori vahelises äritegevuses asjakohaseks, kui saab tõendada, et jaeinvestoril on olemas pidev juurdepääs internetile. Sellise tõendina käsitatakse seda, kui jaeinvestor annab kõnealuse äritegevuse läbiviimiseks oma e-posti aadressi.

III PEATÜKK

KAEBUSED, HEASTAMINE, KOOSTÖÖ

Artikkel 14

Investeerimistoote koostaja kehtestab asjakohased menetlused ja korra, millega tagatakse, et jaeinvestorid, kes on esitanud põhiteabedokumendiga seotud kaebuse, saavad õigeaegselt ja nõuetekohaselt sisulise vastuse.

Artikkel 15

1. Kui jaeinvestor algatab siseriiklikus õiguses sätestatud kohtuvälise vaidluste lahendamise menetluse investeerimistoote koostaja või müüja vastu seoses käesolevaga määrusega ette nähtud õiguste või kohustustega, osaleb investeerimistoote koostaja või müüja selles menetluses, tingimusel et see vastab järgmistele nõuetele:
 - (a) menetluse tulemusena vastu võetud otsused ei ole siduvad;
 - (b) aegumistähtaeg vaidlusküsimuse kohtulikuks menetlemiseks on vaidluse kohtuvälise lahendamise menetluse ajaks peatatud;
 - (c) nõude aegumistähtaeg on menetluse ajaks peatatud;
 - (d) menetlus on tasuta või eeldab mõõdukaid kulusid, vastavalt siseriiklikele õigusaktidele;
 - (e) pooled pääsevad menetlusele ligi ka muude kui elektrooniliste vahenditega;
 - (f) ajutised meetmed on võimalikud erandjuhtudel, kui seda nõuab olukorra kiireloomulisus.
2. Liikmesriigid teatavad komisjonile lõikes 1 osutatud menetlusteks pädevad üksused [kuue kuu jooksul pärast käesoleva määruse jõustumist – sisestada konkreetne kuupäev]. Nad teatavad komisjonile viivitamata kõik kõnealuste üksustega seotud edasised muutused.
3. Lõikes 1 osutatud menetlusteks pädevad üksused teevad üksteisega koostööd käesoleva määruse kohaldamisest tulenevate piiriüleste vaidluste lahendamisel.

Artikkel 16

Käesoleva määruse kohaldamisel teevad pädevad asutused koostööd üksteisega ja artiklis 15 osutatud kohtuväliste vaidluste ja heastamismenetluste eest vastutavate üksustega.

Eelkõige annavad pädevad asutused üksteisele põhjendamatu viivituseeta teavet, mida on vaja käesolevast määrusest tulenevate ülesannete täitmiseks.

Artikkel 17

1. Liikmesriigid kohaldavad käesoleva määruse kohasel isikuandmete töötlemisel direktiivi 94/46/EÜ.
2. Isikuandmete töötlemisel EBA, EIOPA ja ESMA poolt kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 45/2001.

IV PEATÜKK HALDUSKARISTUSED JA -MEETMED

Artikkel 18

1. Liikmesriigid sätestavad eeskirjad käesoleva määruse rikkumise eest kohaldatavate haldusmeetmete ja sanktsioonide kohta ning võtavad nende rakendamise tagamiseks kõik vajalikud meetmed. Kõnealused karistused ja meetmed on tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

[24 kuu jooksul pärast käesoleva määruse jõustumist] teavitavad liikmesriigid esimeses lõigus osutatud eeskirjadest komisjoni ja Euroopa järelevalveasutuste ühiskomiteed. Nad teavitavad komisjoni ja Euroopa järelevalveasutuste ühiskomiteed viivitamata kõnealuste eeskirjade mis tahes edasistest muudatustest.

2. Pädevad asutused teevad artiklis 19 osutatud volituste kasutamisel tihedat koostööd, tagamaks, et haldusmeetmed ja -karistused annaksid käesoleva määrusega soovitud tulemuse, ning kooskõlastavad oma tegevuse, et vältida võimalikku dubleerimist ja kattumist haldusmeetmete ja -karistuste kohaldamisel piiriülestel juhtudel.

Artikkel 19

1. Käesolevat artiklit kohaldatakse järgmiste rikkumiste suhtes:
 - (a) põhiteabedokument ei vasta artikli 6 lõigetele 1–3 ja artiklile 7;
 - (b) põhiteabedokument ei sisalda artikli 8 lõigetega 1 ja 2 ette nähtud teavet või ei ole esitatud kooskõlas artikli 8 lõikega 4;
 - (c) reklaamteade sisaldab investeerimistootega seotud teavet, mis on põhiteabega vastuolus, millega rikutakse artikli 9 sätteid;
 - (d) põhiteabedokumenti ei vaadata läbi ega muudeta artikli 10 kohaselt;
 - (e) põhiteabedokumenti ei ole esitatud aegsasti, nagu on ette nähtud artikli 12 lõikega 1;
 - (f) põhiteabedokumenti ei ole esitatud tasuta, nagu on ette nähtud artikli 13 lõikega 1.
2. Liikmesriigid tagavad, et pädevatel asutustel on õigus kehtestada vähemalt järgmised haldusmeetmed ja -karistused:
 - (a) korraldus investeerimistoote turustamise keelustamiseks;
 - (b) korraldus investeerimistoote turustamise peatamiseks;
 - (c) avalik hoiatus, milles märgitakse ära vastutava isiku nimi ja rikkumise olemus;

(d) korraldus põhiteabedokumendi uue versiooni avaldamiseks.

3. Liikmesriigid tagavad, et kui pädevad asutused on kooskõlas lõikega 2 kehtestanud ühe või mitu haldusmeedet või -karistust, on pädevatel asutustel õigus saata asjaomasele jaeinvestorile otse teade või nõuda, et investeerimistoote koostaja või müüja saadaks jaeinvestorile teate, milles investorit teavitatakse haldusmeetmest või -karistusest ning antakse neile teada, kus nad saavad esitada kaebusi või heastamisinõudeid.

Artikkel 20

Pädevad asutused võtavad artikli 19 lõikes 2 osutatud haldusmeetmete ja -karistuste kohaldamisel arvesse kõiki asjaomaseid asjaolusid, sealhulgas:

- (a) rikkumise raskust ja kestust;
- (b) vastutava isiku vastutuse astet;
- (c) rikkumise mõju jaeinvestorite huvidele;
- (d) rikkumise eest vastutava isiku koostöövalmidust;
- (e) vastutava isiku varasemaid rikkumisi.

Artikkel 21

1. Kui pädev asutus on avalikustanud haldusmeetmed ja -karistused, teavitab ta nendest haldusmeetmetest ja -karistustest samal ajal EBA, EIOPA ja ESMA.
2. Liikmesriigid esitavad EBAle, EIOPALE ja ESMAle kord aastas koondteabe kõigi artikli 18 ja artikli 19 lõike 2 kohaselt kehtestatud haldusmeetmete ja -karistuste kohta.
3. EBA, ESMA ja EIOPA avaldavad selle teabe aastaaruandes.

Artikkel 22

Artikli 19 lõikes 1 osutatud rikkumiste eest määratud karistused ja meetmed avalikustatakse põhjendamatult viivitamata koos teabega käesoleva määruse rikkumise liigi ja selle eest vastutatavate isikute kohta, välja arvatud juhul, kui selline avaldamine ohustaks tõsiselt finantsturgude stabiilsust.

Kui avaldamine põhjustaks asjaomastele isikutele ebaproportsionaalset kahju, avaldavad pädevad asutused karistused või meetmed anonüümselt.

V PEATÜKK LÕPPSÄTTED

Artikkel 23

1. Komisjonile antud õiguse suhtes võtta vastu delegeeritud õigusakte kohaldatakse käesolevas artiklis sätestatud tingimusi.
2. Artikli 8 lõikes 5, artikli 10 lõikes 2 ning artikli 12 lõikes 4 osutatud delegeeritud õigusaktide vastuvõtmise volitused antakse komisjonile [neljaks aastaks] alates käesoleva määruse jõustumise kuupäevast. Volituste delegeerimist uuendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab pikendamise suhtes vastuväite, tehes seda hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 8 lõikes 5, artikli 10 lõikes 2 ja artikli 12 lõikes 4 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle korraga teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
5. Artikli 8 lõike 5, artikli 10 lõike 2 ja artikli 12 lõike 4 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavastegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväiteid või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväiteid. Kõnealust ajavahemikku pikendatakse Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel [kahe kuu] võrra.

Artikkel 24

Direktiivi 2009/65/EÜ artikli 2 lõikes 1 ja artiklis 27 osutatud fondivalitsejad ja äriühinguna asutatud fondid ning kõnealuse direktiivi artikli 1 lõikes 2 määratletud eurofondide osakute müüjad on käesoleva määruse kohaste kohustuste täitmisest vabastatud kuni [viis aastat pärast jõustumist – ELT: palun lisada kuupäev].

Artikkel 25

1. Neli aastat pärast käesoleva määruse jõustumist vaatab komisjon määruse läbi. Läbivaatamine hõlmab määruuses sätestatud eeskirjade praktikas kohaldamise üldist ülevaadet, võttes arvesse jaeinvesteeringustoodete turu arengut. Seoses direktiivi 2009/65/EÜ artikli 1 lõikes 2 määratletud eurofondidega hinnatakse läbivaatamise käigus, kas käesoleva määruse artikli 24 kohast üleminekukorda tuleb pikendada või kas pärast vajalike kohandamiste kindlakstegemist saab direktiivi 2009/65/EÜ sätted

investorile esitatava põhiteabe kohta asendada käesoleva määruse kohase põhiteabedokumendiga või pidada neid samaväärseks. Läubivaatamisel kaalutakse ka käesoleva määruse reguleerimisala võimalikku laiendamist muudele finantstoodetele.

2. Komisjon esitab pärast konsulteerimist Euroopa järelevalveasutuste ühiskomiteega Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, millele on vajaduse korral lisatud seadusandlik ettepanek.

Artikkel 26

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates [kaks aastat pärast jõustumist].

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*

*Euroopa Parlamendi nimel
president*